

HOẠT ĐỘNG CÔNG TÁC XÃ HỘI ĐỐI VỚI NGƯỜI CAI NGHIỆN MA TÚY TẠI CƠ SỞ CAI NGHIỆN MA TÚY SỐ 1 TỈNH HÒA BÌNH

ThS. Đỗ Thị Ngọc Bích

Trường Đại học Lao Động - Xã hội

bichctxh@gmail.com

Bùi Thị Phương Linh

Học viên cao học ngành Công tác xã hội

btplinh.ctxh@gmail.com

Tóm tắt: Người nghiện ma túy là người sử dụng chất ma túy, thuốc gây nghiện, thuốc hướng thần và bị lệ thuộc vào các chất này. Nghiện ma túy là một bệnh mãn tính của não bộ, quá trình điều trị phải liên tục, lâu dài. Điều trị phải có sự kết hợp giữa sử dụng thuốc với các liệu pháp hành vi, các hỗ trợ về y tế, tâm lý, xã hội... Công tác xã hội (CTXH) đối với người cai nghiện ma túy là phương pháp trong CTXH nhằm giúp tăng cường, củng cố chức năng xã hội của người cai nghiện ma túy thông qua các hoạt động nhóm, cá nhân và khả năng ứng phó với các vấn đề của cá nhân của người cai nghiện ma túy thông qua các hoạt động như kết nối nguồn lực, tham vấn, giáo dục sức khỏe... Bài viết tập trung phân tích các hoạt động CTXH đang được các cán bộ, nhân viên Cơ sở cai nghiện ma túy số 1 tỉnh Hòa Bình triển khai trong việc hỗ trợ các học viên để họ có những hành trang tốt nhất cho quá trình tái hòa nhập cộng đồng sau khi cai nghiện.

Từ khóa: Công tác xã hội, ma túy, cai nghiện ma túy

SOCIAL WORK ACTIVITIES FOR DRUG REHABILITATORS AT NO. 1 DRUG REHABILITATION CENTER IN HOA BINH PROVINCE

Abstract: A drug addict is an individual who engages in the consumption of narcotics, narcotic drugs, and psychotropic drugs, and becomes reliant on these substances. Drug addiction is a persistent brain disorder that necessitates an ongoing and lengthy treatment process. It entails a combination of medication usage alongside behavioral therapies, medical interventions, psychological support, and social assistance, etc. Social work for drug addicts is an approach within the field of social work that aims to enhance and reinforce the social capabilities of drug addicts through both group and individual activities. It also aims to equip drug addicts with the skills to effectively address personal challenges through activities such as resource connection, counseling, and health education. The article centers on the examination of social work endeavors carried out by the authorities and personnel of No. 1 Drug Rehabilitation Center in Hoa Binh province in order to provide optimal preparation for practitioners to reintegrate into the community post-detoxification.

Keywords: social work, drug, drug rehabilitation

Mã bài báo: JHS - 167

Ngày nhận bài sửa: 02/12/2023

Ngày nhận bài: 8/11/2023

Ngày duyệt đăng: 20/1/2024

Ngày nhận phản biện: 21/11/2023

1. Giới thiệu

Ma túy trở thành mối hiểm họa lớn của các quốc gia trên thế giới, trong đó có Việt Nam. Nghiện ma túy làm gia tăng mối lo ngại về sức khỏe, xã hội, làm giảm chất lượng và giá trị cuộc sống của người nghiện. Nghiện ma túy không chỉ gây ra nhiều hệ lụy cho bản thân người nghiện mà còn cho gia đình và xã hội.

Tại Việt Nam, tình hình tội phạm ma túy, vận chuyển trái phép chất ma túy ngày càng diễn biến phức tạp. Theo báo cáo “*Tình hình, kết quả thực hiện công tác phòng, chống mại dâm, cai nghiện ma túy năm 2019 và phương hướng, nhiệm vụ năm 2020*” của Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội, tình hình người nghiện ma túy gia tăng về số lượng, mức độ; Đặc biệt, có sự thay đổi về loại ma túy sử dụng, người nghiện sử dụng đồng thời nhiều loại ma túy ngày càng phổ biến, gây khó khăn trong công tác tổ chức cai nghiện. Công tác cai nghiện ma túy tại gia đình, tại cộng đồng gặp nhiều khó khăn, số người được cai nghiện giảm dần, tình trạng học viên gây rối bỏ trốn tập thể, làm mất mát an ninh, trật tự xảy ra tại một số tỉnh, thành phố (Đồng Nai, Bà Rịa - Vũng Tàu, Tây Ninh, Long An, Tiền Giang, Cà Mau) và còn tiềm ẩn nhiều nguy cơ ở các tỉnh, thành phố khác.

Tình hình xã hội trên địa bàn tỉnh Hòa Bình vẫn còn nhiều phức tạp, triển khai thực hiện công tác cai nghiện ma túy, phòng chống tệ nạn mại dâm chưa kiểm soát chặt chẽ để có thể tiến tới giảm dần tệ nạn ma túy, mại dâm, nâng cao chất lượng công tác cai nghiện và quản lý đối tượng sau cai, góp phần đảm bảo an sinh xã hội trên địa bàn. Cơ sở Cai nghiện ma túy số 1 là đơn vị sự nghiệp công lập, trực thuộc Sở Lao động - Thương binh và Xã hội tỉnh Hòa Bình, thực hiện chức năng của cơ sở xã hội đa chức năng (cai nghiện ma túy bắt buộc, cai nghiện ma túy tự nguyện cho học viên vào chữa bệnh tại cơ sở và điều trị Methadone cho người nghiện các chất dạng thuốc phiện) theo quy trình và quy định của pháp luật với quy mô tiếp nhận từ 300 - 500 học viên.

Hoạt động CTXH đối với người cai nghiện ma túy là vô cùng cần thiết trong việc can thiệp hỗ trợ. Tuy nhiên, việc tổ chức hoạt động CTXH, tư vấn, tuyên truyền, giao ban tập trung, lao động trị liệu, cũng như một số các hoạt động khác trong cơ sở chưa được chú trọng đẩy mạnh phát triển, học viên chưa thực sự được tham gia vào các hoạt động CTXH. Phần lớn là học viên không nghề nghiệp, không có việc làm, nghiện ma túy lâu năm, sức khỏe yếu, nhiều bệnh lây truyền nguy hiểm. Nhiều học viên có tiền án tiền sự, không thật thà, trong giáo dục chưa tập trung, vẫn có tư tưởng mặc cảm với gia đình, xã hội. Từ những khó khăn nêu trên, có thể nhận thấy CTXH đối với người cai nghiện ma túy

còn hạn chế vì các nghiên cứu chỉ tiếp cận theo hướng y học, tâm lý học..., trong khi người cai nghiện ma túy cần được can thiệp hỗ trợ như những người yếu thế trong xã hội và rất cần sự quan tâm từ gia đình, cộng đồng và các tổ chức xã hội.

Bài viết này sử dụng kết quả nghiên cứu của đề tài “*Hoạt động CTXH đối với người cai nghiện ma túy tại Cơ sở Cai nghiện ma túy số 1 tỉnh Hòa Bình giai đoạn từ năm 2019 đến năm 2022*” của tác giả Bùi Thị Phương Linh thực hiện năm 2023.

2. Tổng quan nghiên cứu

Tại Việt Nam cũng đã có nhiều nghiên cứu về người nghiện ma túy. Việt (2013), trong Đề tài “*Nghiên cứu mạng lưới hỗ trợ giữa những người nghiện chích ma túy tại Việt Nam*” đã đề cập nhiều về mạng lưới hỗ trợ điều trị nghiện ma túy với mục đích của nghiên cứu là nâng cao hiểu biết về cơ cấu và vai trò của mạng lưới xã hội giữa những người nghiện chích ma túy trong các hành vi có liên quan đến việc phòng chống, chăm sóc và điều trị HIV/AIDS nhằm cung cấp các khuyến nghị thích hợp cho các can thiệp điều trị nghiện ma túy.

Năm 2013, “*Đánh giá hiệu quả các chất dạng thuốc phiện bằng Methadone tại Thành phố Hồ Chí Minh và Hải Phòng (2009-2011)*” cho thấy, điều trị bằng MMT đã đem lại nhiều kết quả khả quan: Tỷ lệ nhiễm HIV trong nhóm bệnh nhân đã giảm rõ rệt, không còn bệnh nhân sử dụng chung bơm kim tiêm, tỷ lệ bệnh nhân sử dụng bao cao su khi quan hệ tình dục tăng lên, thể chất được cải thiện, một số bệnh nhân tìm được việc làm (Cảnh, Long và Hưng, 2013).

Đề tài “*Hoạt động CTXH trong hỗ trợ điều trị nghiện cho người nghiện ma túy tại cộng đồng (Nghiên cứu trường hợp tại cơ sở điều trị Methadone thuộc Trung tâm phòng chống HIV/AIDS thành phố Nam Định)*” của tác giả Vân (2015) đã tập trung đánh giá thực trạng điều trị NMT. Qua đó, nhận định những nhu cầu và khó khăn của người điều trị nghiện ma túy nhằm hỗ trợ người sử dụng ma túy trong quá trình điều trị.

Đề tài “*Nhu cầu việc làm của người sau cai nghiện ma túy*” của tác giả Hường (2015) đã phân tích và tổng hợp được các yếu tố về tâm lý ảnh hưởng đến nhu cầu và nhu cầu việc làm của người sau cai nghiện ma túy. Tác giả đã đi sâu nghiên cứu nhu cầu lý giải dưới góc độ tâm lý học, từ đó có những nghiên cứu điển hình về nhu cầu việc làm của người sau cai nghiện ma túy, các yếu tố ảnh hưởng tới nhu cầu việc làm của họ, đề xuất một số biện pháp tâm lý - giáo dục, góp phần tăng cường nhu cầu việc làm của người sau cai nghiện ma túy.

Luận văn Thạc sĩ “*Mô hình tái hòa nhập cộng đồng cho người sau cai nghiện ma túy tại Trung tâm Quản lý*

dạy nghề và giải quyết việc làm số 1 Hà Nội” của tác giả Tươi (2016), đã nghiên cứu đưa ra cái nhìn tổng thể về mô hình quản lý và giải quyết việc làm, vấn đề dạy nghề tại trung tâm và vai trò của nhân viên CTXH đối với hoạt động của trung tâm, nhằm giúp đỡ những nguồn lực, yếu tố tâm lý của đối tượng trong trung tâm góp phần giúp trung tâm có những điều chỉnh, quy hoạch, có chính sách hỗ trợ phù hợp cho các đối tượng.

Luận văn Thạc sĩ “Hoạt động hỗ trợ cho người sau cai nghiện ma túy tại thành phố Hòa Bình, tỉnh Hòa Bình” của tác giả Huyền (2017), từ việc tìm hiểu về thực trạng và đánh giá ưu và nhược điểm, tác giả đã đưa ra các giải pháp và khuyến nghị nhằm nâng cao hiệu quả các hoạt động hỗ trợ xã hội cho người sau cai nghiện ma túy. Qua đề tài, tác giả cũng đã nhấn mạnh đến vai trò vô cùng quan trọng của nhân viên CTXH trong hỗ trợ người sau cai nghiện ma túy, các hoạt động hỗ trợ đã nhận được kết quả tích cực trong việc tái hòa nhập cộng đồng và phòng, chống tái nghiện.

Luận văn Thạc sĩ “Vai trò của nhân viên CTXH trong hỗ trợ người sau cai nghiện tái hòa nhập cộng đồng tại huyện Gia Lâm, Thành phố Hà Nội” của tác giả Nhật (2019) nhằm đánh giá thực trạng vai trò của nhân viên CTXH trong hỗ trợ người sau cai nghiện ma túy tái hòa nhập cộng đồng, tìm hiểu những yếu tố ảnh hưởng đến vai trò của nhân viên CTXH trong hỗ trợ người sau cai nghiện. Trên cơ sở đó, đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả vai trò của nhân viên CTXH trong hỗ trợ người sau cai nghiện ma túy tái hòa nhập cộng đồng.

Nhìn chung, có rất nhiều nghiên cứu liên quan đến các hoạt động hỗ trợ người cai nghiện ma túy nhưng những nghiên cứu cụ thể trên địa bàn về từng hoạt động CTXH đang được triển khai với người đang cai nghiện

ma túy còn ít và chưa phong phú. Kế thừa và phát huy những đề tài liên quan đã nghiên cứu trước đó, nhóm tác giả đã nghiên cứu các hoạt động CTXH hiện đang triển khai tại Cơ sở cai nghiện ma túy số 1 tỉnh Hòa Bình và phân tích thực trạng của các hoạt động đó. Qua những phân tích này sẽ đề xuất, khuyến nghị các chính sách nhằm nâng cao hiệu quả các hoạt động CTXH hỗ trợ người cai nghiện ma túy được phát triển, hiệu quả và thiết thực hơn.

3. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết sử dụng phương pháp nghiên cứu như: nghiên cứu lý luận, điều tra bằng bảng hỏi, phỏng vấn sâu, phương pháp xử lý số liệu bằng thống kê toán.

Phân tích tài liệu liên quan đến từ các công trình nghiên cứu và các tài liệu có sẵn của các tác giả trong và ngoài nước; tìm hiểu thực trạng các hoạt động CTXH với người nghiện ma túy tại Cơ sở cai nghiện ma túy số 1 tỉnh Hòa Bình.

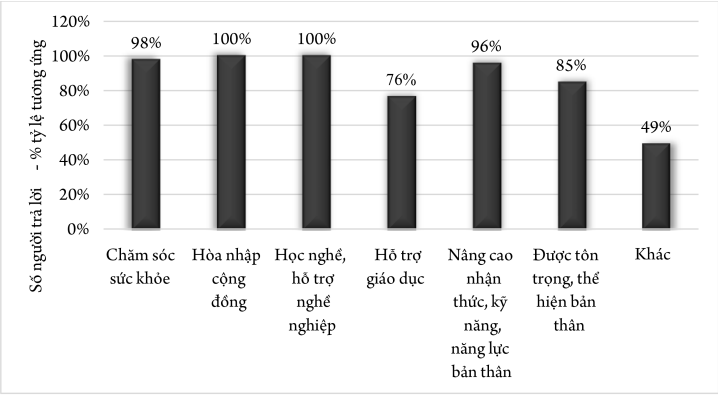
Điều tra bằng bảng hỏi (online) nhằm thu thập các thông tin liên quan để tìm hiểu thực trạng hoàn cảnh, nhu cầu, đánh giá mức độ thích ứng của họ đối với các hoạt động CTXH đang triển khai tại cơ sở. Đồng thời, sử dụng phương pháp phỏng vấn sâu một số người cai nghiện, cán bộ nhân viên và cán bộ lãnh đạo quản lý đang công tác tại cơ sở để tìm hiểu sâu hơn, lý giải nguyên nhân về các vấn đề nghiên cứu.

4. Kết quả nghiên cứu

4.1. Nhu cầu của người cai nghiện ma túy tại Cơ sở cai nghiện ma túy số 1 tỉnh Hòa Bình

Mỗi con người là một cá thể khác nhau và sẽ có những nhu cầu khác nhau, người cai nghiện ma túy cũng vậy. Người đang cai nghiện ma túy cùng lúc có thể có nhiều nhu cầu khác nhau, điều đó được thể hiện trong biểu đồ dưới đây:

Hình 1. Nhu cầu của người cai nghiện ma túy

Nguồn: Kết quả khảo sát của Đề tài “Hoạt động CTXH đối với người cai nghiện ma túy tại Cơ sở Cai nghiện Ma túy số 1 tỉnh Hòa Bình giai đoạn từ năm 2019 đến năm 2022”

Kết quả khảo sát cho thấy, 80/80 (chiếm 100%) người được hỏi có nhu cầu được hòa nhập cộng đồng và học nghề, hỗ trợ nghề nghiệp. Ma túy tác động lớn tới sức khỏe của người nghiện, là nguyên nhân gây ra các bệnh nguy hiểm kèm theo như viêm gan B, C, HIV/AIDS... Chính vì vậy, nhu cầu được hỗ trợ y tế, chữa trị, cai nghiện, phục hồi sức khỏe chiếm tỷ lệ cao thứ hai trong nhóm các nhu cầu của người cai nghiện ma túy (chiếm 98%).

Nhu cầu nâng cao nhận thức, kỹ năng, năng lực bản thân chiếm 96% với mong muốn được tiếp cận các thông tin, kiến thức về bệnh của mình; nguyên nhân, tác hại và phương pháp đối phó. Họ còn có nhu cầu được hỗ trợ giáo dục (chiếm 76%) để có thể thay đổi tư duy, cách nhìn nhận để có thể ý thức được vấn đề của mình, tìm lại được niềm vui trong cuộc sống.

Hầu hết người cai nghiện ma túy bị xã hội kỳ thị nên khảo sát có tới 85% người cai nghiện ma túy trả lời họ có nhu cầu được tôn trọng, thể hiện bản thân. Trên cơ sở quan hệ bình đẳng không phân biệt đối xử như bao người khác, người cai nghiện ma túy cần được tôn trọng, được yêu thương, được chia sẻ.

Ngoài ra, người cai nghiện ma túy còn một số các nhu cầu khác như: trợ giúp pháp lý, tham gia nhóm tự

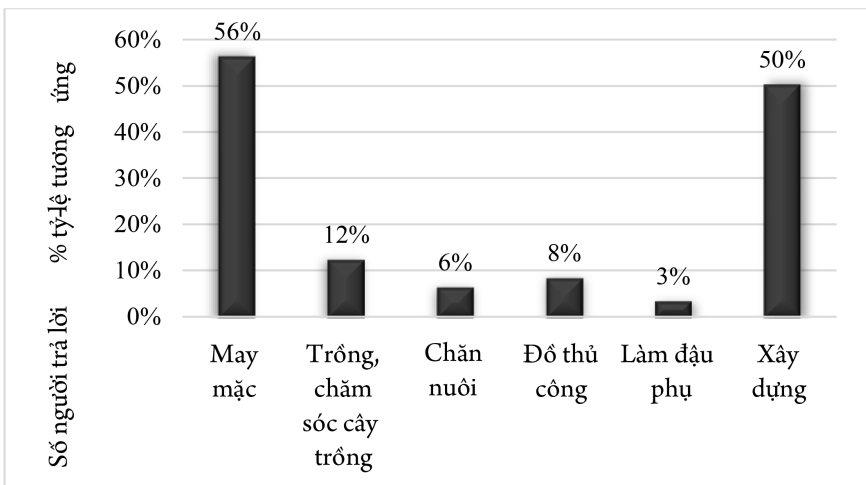
giúp đỡ, nhóm đồng đẳng nhằm đáp ứng nhu cầu thiết yếu, nâng cao năng lực, tái hòa nhập cộng đồng theo chiều hướng tích cực hơn.

Qua khảo sát những nhu cầu của người cai nghiện ma túy tại cơ sở, nhóm nghiên cứu đã tập trung vào các hoạt động CTXH đáp ứng những nhu cầu trên của họ để tìm hiểu thực trạng các hoạt động này đang được các cán bộ xã hội tại các phòng chức năng như *Phòng Y tế và Điều trị Methadone; Phòng Quản lý học viên; Phòng Tư vấn, Giáo dục và Hòa nhập cộng đồng* triển khai như thế nào tại Cơ sở Cai nghiện ma túy số 1 tỉnh Hòa Bình.

4.2. Kết nối nguồn lực hỗ trợ đào tạo nghề, định hướng nghề nghiệp

Nhận thấy được nhu cầu học nghề, hỗ trợ nghề nghiệp của học viên đang thực hiện cai nghiện nên cơ sở đã phối kết hợp với ban ngành địa phương, doanh nghiệp tổ chức các lớp học nghề, truyền nghề cho người cai nghiện ma túy. Dưới sự quan tâm và chỉ đạo sát sao của ban giám đốc, các hoạt động kết nối với cơ sở đào tạo nghề của Cơ sở Cai nghiện ma túy số 1 tỉnh Hòa Bình luôn nhận được sự quan tâm của các cơ quan chức năng. Nhân viên CTXH tại cơ sở luôn chú trọng thực hiện công tác kết nối nguồn lực để có thể dạy nghề, hỗ trợ tạo việc làm cho học viên.

Hình 2. Các nghề nghiệp được kết nối thành công cho người cai nghiện ma túy tại Cơ sở Cai nghiện ma túy số 1 tỉnh Hòa Bình

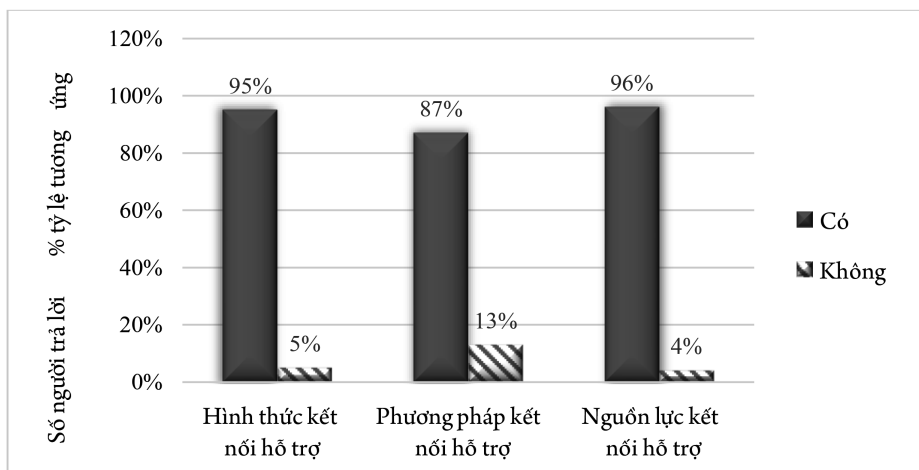
Nguồn: Kết quả khảo sát của Đề tài (2023)

Kết quả khảo sát cho thấy: may mặc chiếm 56% số học viên tại cơ sở được kết nối thành công; 50% là được kết nối các ngành nghề thuộc lĩnh vực xây dựng; 12% lựa chọn trồng, chăm sóc cây trồng như ngô, khoai, sắn, hay nổi bật nhất ở Hòa Bình đó là cam Cao Phong; 8% đã được kết nối đến những ngành thủ công mỹ nghệ đơn giản dễ làm và có thể mang lại thu nhập cho người

làm ra chúng; 6% chọn nghề chăn nuôi và 3% học viên tại cơ sở được truyền nghề làm đầu phụ.

Bên cạnh đó, nghiên cứu cũng đã khảo sát về hiệu quả của công tác kết nối nguồn lực hỗ trợ đào tạo nghề cho người cai nghiện ma túy. Kết quả được thể hiện ở biểu đồ sau:

Hình 3. Hiệu quả của công tác kết nối hỗ trợ đào tạo nghề cho người cai nghiện ma túy

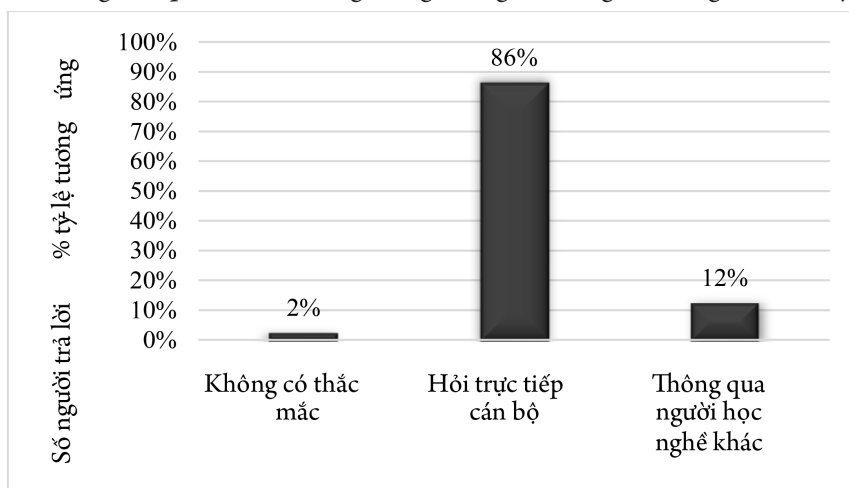
Nguồn: Kết quả khảo sát của Đề tài (2023)

Hiệu quả của công tác kết nối nguồn lực hỗ trợ đào tạo nghề cho người cai nghiện ma túy được học viên đánh giá khá cao và phù hợp với họ. Hình thức kết nối hỗ trợ đào tạo nghề 95%; 87% câu trả lời phù hợp với phương pháp kết nối hỗ trợ đào tạo nghề. Nguồn lực hỗ trợ đào tạo nghề đáp ứng nhu cầu và mong muốn của người cai nghiện ma túy sát với thực tế, kỹ năng nghề nghiệp (chiếm 96%). “Việc thực hiện công tác giáo dục tại Cơ sở Cai nghiện ma túy số 1 tỉnh Hòa Bình đã tạo cho chúng tôi một vốn kiến thức vốn có để có thể làm việc, ngoài ra chúng tôi còn được quan tâm và tạo điều kiện học ngành nghề theo nhu cầu của mình, nhu cầu của xã hội.” Anh NVD - học viên tại cơ sở chia sẻ về công tác giáo dục dạy nghề tại Cơ sở Cai nghiện ma túy số 1 tỉnh Hòa Bình.

Qua đó, có thể thấy rằng công tác kết nối nguồn lực hỗ trợ đào tạo nghề tại cơ sở là rất có ích và phù hợp với nhu cầu của học viên; hình thức, nguồn lực, phương pháp bám sát với các chính sách của nhà nước, Sở Lao động - Thương binh và Xã hội tỉnh Hòa Bình đề ra.

Công tác cung cấp Cung cấp thông tin việc làm cho người cai nghiện ma túy cũng được Ban Giám đốc Cơ sở Cai nghiện ma túy số 1 tỉnh Hòa Bình cùng sự chỉ đạo quyết liệt của Sở Lao động - Thương binh và Xã hội và Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh Hòa Bình, các trường dạy nghề trên địa bàn tỉnh. Điều này cho thấy sự quan tâm của các cấp lãnh đạo đối với vấn đề cung cấp thông tin tư vấn việc làm cho người cai nghiện ma túy để họ nắm rõ về ngành nghề mà mình có thể học. Kết quả khảo sát cụ thể như sau:

Hình 4. Lựa chọn giải đáp thắc mắc thông tin ngành nghề của người cai nghiện ma túy tại cơ sở

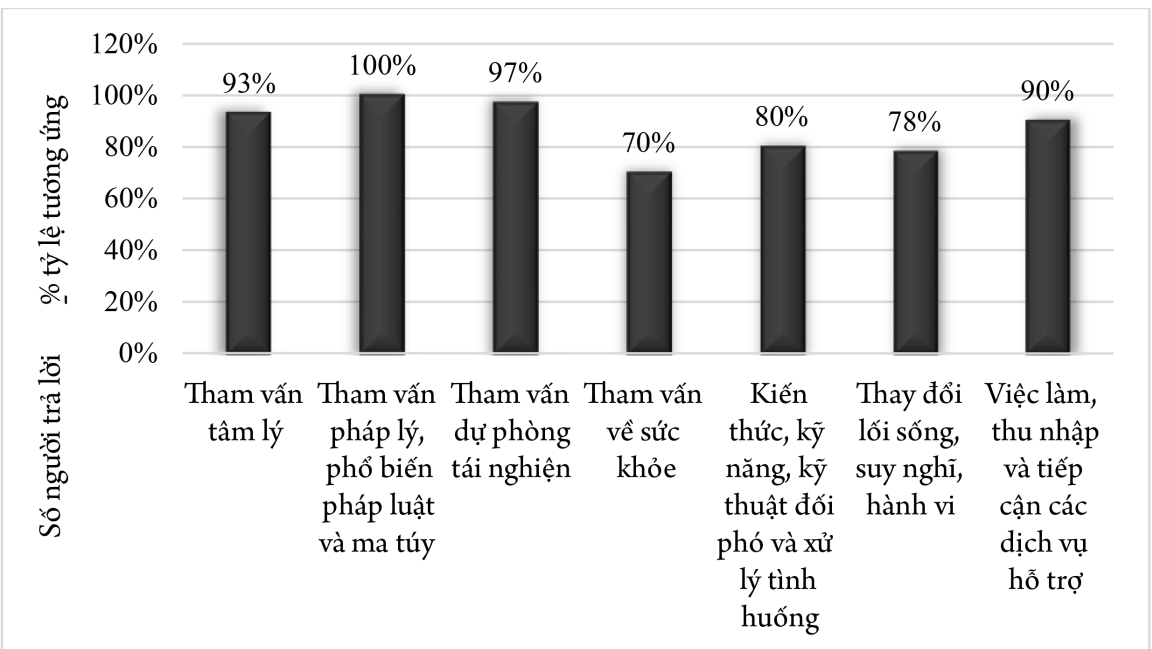
Nguồn: Kết quả khảo sát của Đề tài (2023)

Hình trên cho thấy phần lớn học viên khi có nhu cầu tìm hiểu về thông tin nghề nghiệp sẽ lựa chọn việc hỏi trực tiếp cán bộ tại cơ sở về thông tin ngành nghề, định hướng nghề (chiếm 86%), 12% học viên hỏi qua người học nghề khác và 2% học viên không có thắc mắc. Để cung cấp thông tin và định hướng nghề nghiệp đạt hiệu quả cao hơn thì cần chú tâm đến nhu cầu học nghề của học viên. Hầu hết học viên học tại cơ sở đều được cung cấp thông tin việc làm theo nhu cầu của họ. Phần lớn họ chọn các ngành nghề phù hợp với khả năng và sở thích của bản thân, khi có các thắc mắc, họ được kịp thời giải đáp cùng với sự hướng dẫn của các cán bộ trong cơ sở. Ngoài ra, họ thường hỏi những người học nghề khác khi có những điều còn băn khoăn, do cùng học nghề nên họ có thể giúp đỡ lẫn nhau khi gặp khó khăn trong việc học tập và việc thu nhận thông tin việc làm mà cơ sở cung cấp.

4.3. Hoạt động tham vấn

Tạo điều kiện cho người cai nghiện ma túy tại cơ sở được tham vấn nhằm thay đổi lối sống, suy nghĩ, hành vi một cách tốt nhất và hiệu quả nhất là quan điểm xuyên suốt của cơ sở. Mỗi hoạt động tham vấn đều chịu sự chi phối và ảnh hưởng của nhiều nhân tố như hệ thống chính sách, nhận thức về triển khai hoạt động của đội ngũ lãnh đạo, quản lý tại trung tâm, năng lực thực hành tham vấn điều trị của những người cán bộ làm việc trực tiếp với người cai nghiện ma túy, ý thức sẵn sàng tham gia của chính học viên... Chính vì vậy, đánh giá mức độ tác động của các yếu tố trên đến chất lượng/ hiệu quả của hoạt động tham vấn là cần thiết. Tại Cơ sở Cai nghiện ma túy số 1 tỉnh Hòa Bình, các nội dung của hoạt động tham vấn được triển khai khá đa dạng, từ những nội dung tham vấn về tâm lý nói chung đến các nội dung tham vấn về các vấn đề sâu hơn như: pháp lý, sức khỏe, dự phòng tái nghiện... cho các học viên tại đây.

Hình 5. Nội dung tham vấn được cung cấp cho người cai nghiện ma túy tại cơ sở

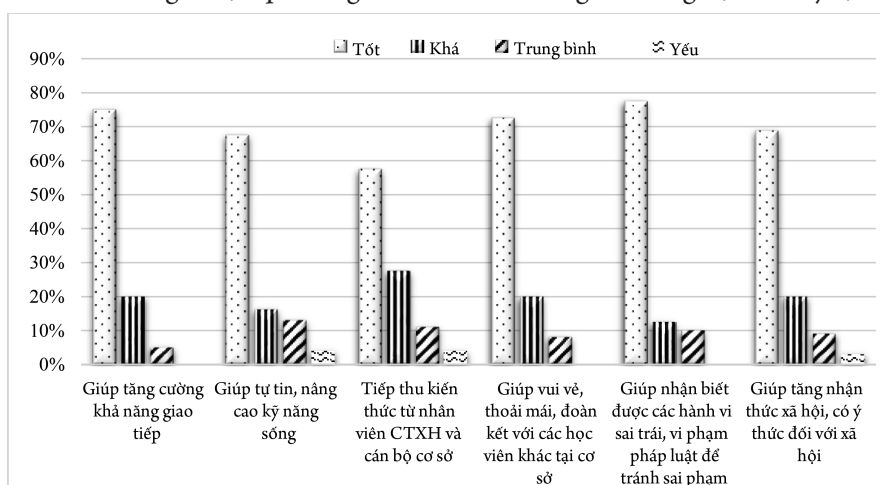
Nguồn: Kết quả khảo sát của Đề tài (2023)

Khảo sát cho thấy, 100% học viên tại cơ sở đều được tham vấn pháp lý, phổ biến pháp luật và ma túy; 97% được tham vấn dự phòng tái nghiện; 93% được tham vấn tâm lý; 90% học viên được tham vấn về việc làm, thu nhập và tiếp cận các dịch vụ hỗ trợ; 80% được bổ sung kiến thức, kỹ năng, kỹ thuật đối phó và xử lý tình huống; 78% học viên được tham vấn thay đổi lối sống, suy nghĩ, hành vi; 70% học viên được tham vấn về các vấn đề sức khỏe.

Hoạt động tham vấn tại Cơ sở Cai nghiện ma túy số 1 tỉnh Hòa Bình cho thấy hoạt động được triển khai đầy đủ và đồng bộ tới toàn bộ học viên là người đang thực hiện cai nghiện ma túy tại cơ sở.

Trên cơ sở các nội dung tham vấn cơ sở cung cấp, nghiên cứu đã tiến hành khảo sát đánh giá hiệu quả hoạt động tham vấn trong quá trình hỗ trợ điều trị tại cơ sở.

Hình 6. Đánh giá hiệu quả công tác tham vấn cho người cai nghiện ma túy tại cơ sở

Nguồn: Kết quả khảo sát của Đề tài (2023)

Giúp các học viên tăng cường khả năng giao tiếp được đánh giá là đạt hiệu quả tốt, chiếm tỷ lệ 75%; 20% đánh giá ở mức khá; 5% đánh giá mức trung bình; không có đánh giá ở mức yếu.

Giúp tự tin, nâng cao kỹ năng sống có 67,5% đánh giá hiệu quả tốt; 16,2% đánh giá hiệu quả khá, chiếm; 12,5% đánh giá trung bình và 3,8% đánh giá mức yếu.

Về tiếp thu kiến thức từ nhân viên CTXH và cán bộ cơ sở 57,5% đánh giá tốt; 27,5% đánh giá mức khá; 3,8% đánh giá mức trung bình và 3,8% đánh giá mức yếu.

Giúp các học viên vui vẻ, thoải mái, đoàn kết với các học viên khác tại cơ sở có 72,5% đánh giá là đạt hiệu quả tốt; có 20% đánh giá ở mức khá; 7,5% đánh giá mức trung bình; không có học viên đánh giá ở mức yếu.

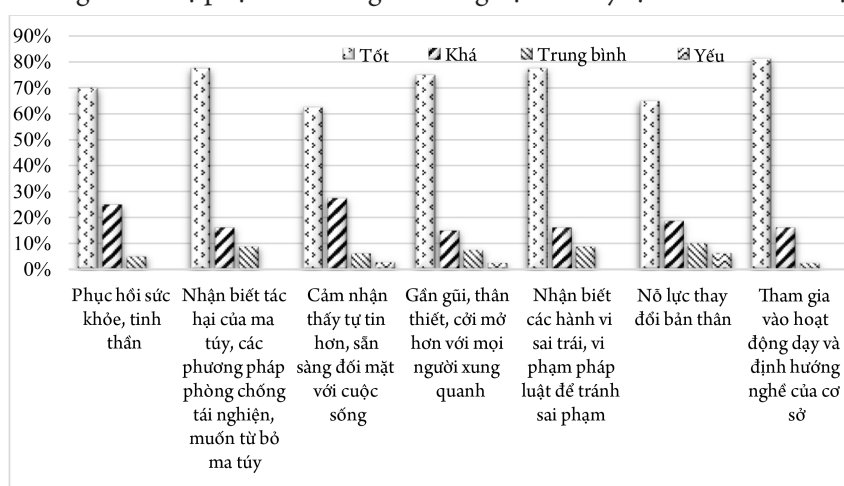
Học viên điều trị tại cơ sở nhận biết được các hành vi sai trái, vi phạm pháp luật để tránh sai phạm có 77,5%

đánh giá là đạt hiệu quả tốt; có 12,5% đánh giá ở mức khá; 10% đánh giá mức trung bình; không có học viên đánh giá ở mức yếu.

Về giúp tăng nhận thức xã hội, có 68,8% đánh giá tốt; 20% đánh giá mức khá; 8,7% đánh giá mức trung bình và 2,5% đánh giá mức yếu. Qua đây có thể nhận thấy, hoạt động tham vấn tại cơ sở đã có ích đối với người cai nghiện ma túy, những nội dung khảo sát học viên đa phần được đánh giá ở mức tốt, khá. Còn tồn tại khoảng 3,5% đánh giá hiệu quả ở mức yếu.

Các hoạt động tham vấn đã có những tác động nhất định đến người nghiện đang cai nghiện tại cơ sở, tác động đến quá trình điều trị cai nghiện của họ tại nơi đây. Biểu đồ sau cho thấy kết quả đánh giá mức độ phục hồi của người nghiện ma túy sau khi được tham vấn tại cơ sở:

Hình 7. Đánh giá mức độ phục hồi của người cai nghiện ma túy tại cơ sở sau khi được tham vấn

Nguồn: Kết quả khảo sát của Đề tài (2023)

Qua kết quả điều tra khảo sát cho thấy, mức độ phục hồi của học viên sau thời gian được tham gia hoạt động tham vấn điều trị là rất cao, cụ thể:

Học viên phục hồi sức khỏe, tinh thần có 70% đánh giá là đạt hiệu quả tốt; có 25% đánh giá ở mức khá; 5% đánh giá mức trung bình; không có học viên đánh giá ở mức yếu.

Học viên nhận biết tác hại của ma túy, các phương pháp phòng chống tái nghiện, muốn từ bỏ ma túy có 77,5% đánh giá là đạt hiệu quả tốt; 16,2% đánh giá ở mức khá; 8,7% đánh giá mức trung bình; không có học viên đánh giá ở mức yếu.

Học viên cảm thấy tự tin hơn, sẵn sàng đối mặt với cuộc sống có 62,5% đánh giá là đạt hiệu quả tốt; 27,5% đánh giá ở mức khá; 6,2% đánh giá mức trung bình và 2,8% đánh giá phục hồi ở mức yếu.

Người cai nghiện ma túy tại cơ sở trở nên gần gũi, thân thiết, cởi mở hơn với mọi người xung quanh có 75% đánh giá là đạt hiệu quả tốt; có 15% đánh giá ở mức khá; 7,5% đánh giá mức trung bình và 2,5% đánh giá phục hồi ở mức yếu.

Học viên nhận biết được các hành vi sai trái, vi

phạm pháp luật để tránh sai phạm có 77,5% đánh giá là đạt hiệu quả tốt; có 16,5% đánh giá ở mức khá; 8,7% đánh giá mức trung bình; không có học viên đánh giá ở mức yếu.

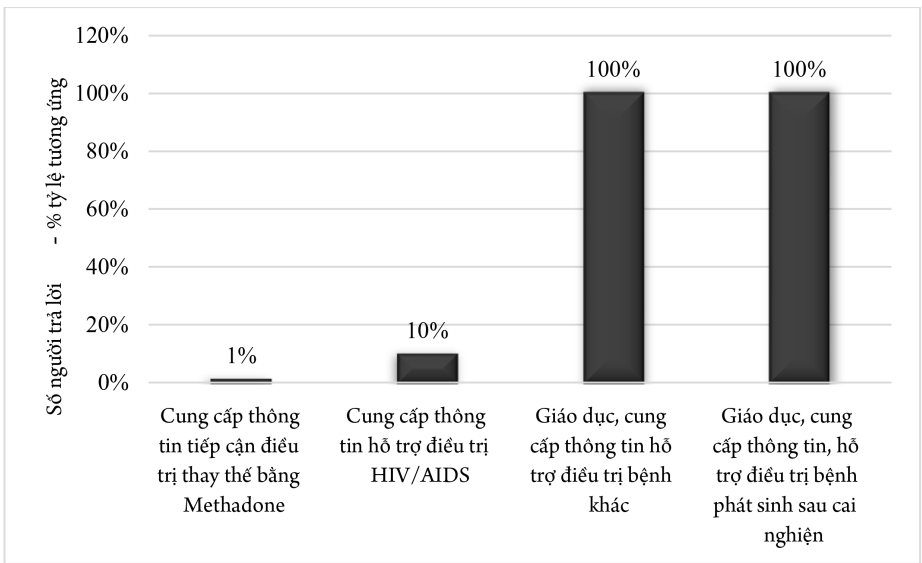
Học viên nỗ lực thay đổi bản thân có 65% đánh giá là đạt hiệu quả tốt; có 18,7% đánh giá ở mức khá; 10% đánh giá mức trung bình và 2,5% đánh giá phục hồi ở mức yếu.

Học viên đã chủ động tham gia vào hoạt động dạy và định hướng nghề nghiệp tại cơ sở được đánh giá khá cao chiếm 81,25%; có 16,2% đánh giá ở mức khá; 2,5% đánh giá mức trung bình; không có học viên đánh giá ở mức yếu.

4.4. Hoạt động giáo dục, chăm sóc sức khỏe

Hoạt động chăm sóc sức khỏe như thăm khám, điều trị, cấp thuốc... do đội ngũ bác sĩ, y sĩ tại cơ sở đảm nhiệm. Nhân viên CTXH chịu trách nhiệm các hoạt động như tổ chức tập huấn, tuyên truyền, cung cấp thông tin về chăm sóc, phụ hồi sức khỏe cho người cai nghiện ma túy. Giáo dục, chăm sóc sức khỏe là hoạt động mang tính chất thường xuyên trong quá trình cai nghiện ma túy.

Hình 8. Hoạt động giáo dục cung cấp thông tin, chăm sóc sức khỏe cho người cai nghiện ma túy tại cơ sở

Nguồn: Kết quả khảo sát của Đề tài (2023)

Kết quả khảo sát cho thấy người cai nghiện ma túy tại Cơ sở Cai nghiện ma túy số 1 tỉnh Hòa Bình được giáo dục, chăm sóc sức khỏe trong quá trình thực hiện cai nghiện ma túy tại cơ sở. Trong thời gian đầu, khi người nghiện ma túy đến cơ sở thực hiện cai nghiện dưới dạng bắt buộc hoặc tự nguyện đều được đánh giá kỹ mức độ lệ thuộc các chất gây nghiện, loại

ma túy sử dụng, đường dung, mức độ dung nạp.... Việc này rất quan trọng trong hỗ trợ cai nghiện ma túy và hỗ trợ chăm sóc sức khỏe cho người cai nghiện ma túy.

Các hành vi nguy cơ cao: Tiêm chích ma túy gây ngộ độc hoặc quá liều; sử dụng đồng thời nhiều loại chất gây nghiện, dùng chung bơm kim tiêm khi tiêm

chích ma túy, quan hệ tình dục không an toàn; Tìm hiểu tiền sử bệnh nhiễm HIV, viêm gan B, C (nếu có), các giai đoạn bị trầm cảm, ý tưởng và hành vi tự sát, các bệnh loạn thần khác đã điều trị...; tiền sử tình trạng tâm lý xã hội liên quan (học tập, nghề nghiệp, hôn nhân, gia đình, tài chính, quan hệ xã hội và pháp luật).

Người cai nghiện ma túy tại cơ sở đều được giáo dục, cung cấp thông tin hỗ trợ về điều trị các bệnh phát sinh sau cai và các bệnh khác, chiếm 100%. Điều này cho thấy cơ sở thường xuyên triển khai các hoạt động giáo dục, cung cấp thông tin, tập huấn, hỗ trợ điều trị bệnh cho người cai nghiện, luôn tạo điều kiện cho các học viên có cơ hội tiếp cận dịch vụ y tế để điều trị các bệnh phát sinh, các bệnh nhiễm trùng cơ hội và bệnh thông thường khác.

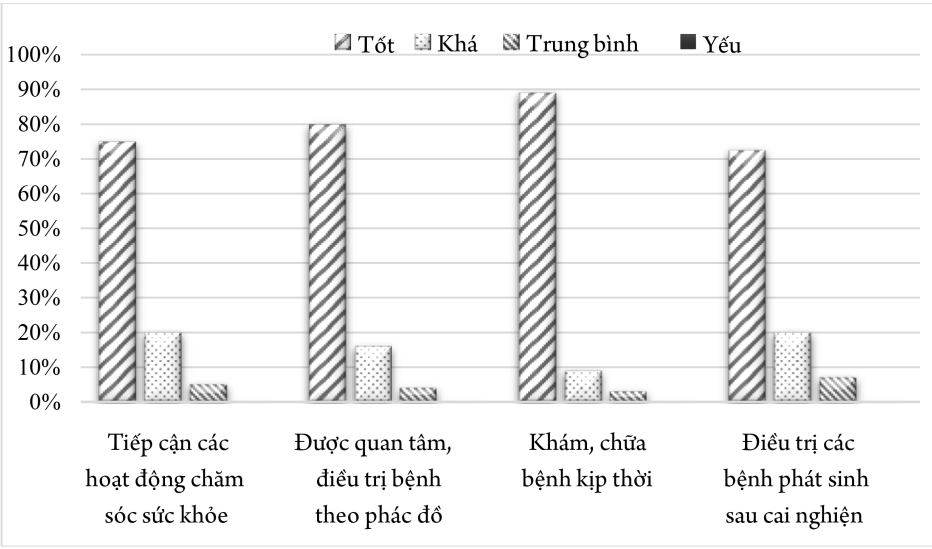
Hoạt động cung cấp thông tin hỗ trợ điều trị HIV/AIDS hiện có 10% học viên tiếp cận và được

điều trị hoàn toàn bằng ARV. Cơ sở phối kết hợp với Bệnh viện Đa khoa tỉnh Hòa Bình để cung cấp thuốc điều trị cho người cai nghiện ma túy nhiễm HIV/AIDS. Bên cạnh đó, cơ sở phối hợp với Trung tâm Kiểm soát Bệnh tật và Trung tâm Y tế thành phố Hòa Bình lấy máu xét nghiệm sàng lọc HIV/AIDS cho học viên.

Hoạt động cung cấp thông tin hỗ trợ điều trị thay thế bằng Methadone tuy được triển khai nhưng chỉ có 1% học viên tham gia. Điều trị bằng Methadone tại cơ sở là tự nguyện và phải chi trả thêm chi phí, nên gia đình của người cai nghiện ma túy không đăng ký cho con, em tham gia điều trị thay thế bằng Methadone.

Hoạt động giáo dục, chăm sóc sức khỏe cũng được nghiên cứu đánh giá mức độ hiệu quả cụ thể. Kết quả khảo sát được thể hiện qua biểu đồ sau:

Hình 9. Đánh giá mức độ hiệu quả của giáo dục, chăm sóc sức khỏe đối với người cai nghiện ma túy

Nguồn: Kết quả khảo sát của Đề tài “Hoạt động CTXH đối với người cai nghiện ma túy tại Cơ sở Cai nghiện ma túy số 1 tỉnh Hòa Bình giai đoạn từ năm 2019 đến năm 2022”

Tiếp cận các hoạt động chăm sóc sức khỏe được đánh giá là đạt hiệu quả tốt, chiếm 75%; 20% đánh giá ở mức khá; 5% đánh giá ở mức trung bình; không có đánh giá ở mức yếu.

Hiệu quả được quan tâm, điều trị bệnh theo phác đồ được đánh giá là đạt hiệu quả tốt, chiếm 80%; 16% đánh giá ở mức khá; 4% đánh giá ở mức trung bình; không có đánh giá ở mức yếu.

Khám, chữa bệnh kịp thời được đánh giá là đạt hiệu quả tốt, chiếm 89%; 9% đánh giá ở mức khá;

3% đánh giá ở mức trung bình; không có đánh giá ở mức yếu.

Điều trị các bệnh phát sinh sau cai nghiện được đánh giá là đạt hiệu quả tốt, chiếm 73%; 20% đánh giá ở mức khá; 7% đánh giá ở mức trung bình; không có đánh giá ở mức yếu.

5. Kết luận

CTXH đối với người cai nghiện ma túy là phương pháp trong CTXH nhằm giúp tăng cường, củng cố chức năng xã hội của người cai nghiện

ma túy thông qua các hoạt động nhóm, cá nhân và khả năng ứng phó với các vấn đề của cá nhân của người cai nghiện ma túy. Kết quả khảo sát thực tiễn các hoạt động CTXH hỗ trợ cho người cai nghiện ma túy ở Cơ sở Cai nghiện ma túy số 1 tỉnh Hòa Bình cho thấy, các cán bộ nhân viên đã thực hiện tốt và đa dạng các hoạt động CTXH trong tổ chức cai nghiện cho học viên như: Các hoạt động kết nối nguồn lực để dạy nghề, hướng nghiệp; các hoạt động tham vấn: tham vấn tâm lý, tham vấn dự phòng tái nghiện, tham vấn về chính sách, luật pháp trong lĩnh vực cai nghiện; các hoạt động giáo dục, chăm sóc sức khỏe...

Kết quả nghiên cứu này là cơ sở thực tiễn quan trọng để đề xuất một số kiến nghị nhằm nâng cao hơn nữa hiệu quả các hoạt động CTXH trong hỗ trợ người cai nghiện ma túy tại Cơ sở Cai nghiện ma túy số 1 tỉnh Hòa Bình như tăng cường tập huấn/tuyên truyền cho người đang cai nghiện ma túy về các hoạt động giáo dục nghề nghiệp, tăng cường sự tự tin vào bản thân, rèn luyện các kỹ năng để đối phó với những tình huống nguy cơ sau khi tái hòa nhập cộng đồng. Bên cạnh đó, các cán bộ triển khai các hoạt động CTXH tại cơ sở cũng cần nhận được sự quan tâm, tạo điều kiện từ ban giám đốc trong việc học tập, nâng cao chuyên môn, nghiệp vụ, tham gia các tập huấn chuyên sâu... để cung cấp các hoạt động hỗ trợ người cai nghiện tại cơ sở ngày càng tốt hơn.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội. (2019). *Tình hình, kết quả thực hiện công tác phòng, chống mại dâm, cai nghiện ma túy năm 2019 và phương hướng, nhiệm vụ năm 2020*.
- Cánh, H.Đ., Long, N.T., và Hưng, N.V. (2013). Đề tài “Đánh giá hiệu quả các chất dạng thuốc phiện bằng Methadone tại thành phố Hồ Chí Minh và Hải Phòng (2009 -2011)”.
- Hường, T.T.M. (2015). *Nhu cầu việc làm của người sau cai nghiện ma túy*. Luận án tiến sĩ, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn Hà Nội.
- Huyền, Đ.T. (2017). *Hoạt động hỗ trợ cho người sau cai nghiện ma túy tại thành phố Hòa Bình, tỉnh Hòa Bình*. Luận văn thạc sĩ, Trường Đại học Lao động - Xã hội.
- Huyền, L.T.T. (2014). Đề tài “Hoạt động hỗ trợ tạo việc làm cho người sau cai nghiện ma túy”.
- Nhật, N.L. (2019). *Vai trò của nhân viên CTXH trong hỗ trợ người sai cai nghiện tái hòa nhập cộng đồng tại huyện Gia Lâm, Thành phố Hà Nội*, Luận văn thạc sĩ, Trường Đại học Lao động - Xã hội
- Tươi, P. T. (2016). *Mô hình tái hòa nhập cộng đồng cho người sau cai nghiện ma túy tại Trung tâm Quản lý dạy nghề và giải quyết việc làm số 1 Hà Nội*. Luận văn thạc sĩ, Trường Đại học Khoa học - Xã hội và Nhân văn Hà Nội
- Vân, T. H. (2015). *Hoạt động CTXH trong hỗ trợ điều trị nghiện cho người nghiện ma túy tại cộng đồng (Nghiên cứu trường hợp tại cơ sở điều trị Methadone thuộc Trung tâm phòng chống HIV/AIDS thành phố Nam Định)*.
- Việt, V. Đ. (2013). *Nghiên cứu mạng lưới hỗ trợ giữa những người nghiện chích ma túy tại Việt Nam*.